

SAJNOS MÉG MINDIG NINCS OKUNK AZ ÜNNEPLÉSRE KOLLÉGÁINK BÉRHELYZETÉT ILLETŐEN

A közelgő Magyar Kultúra Napja, január 22. alkalmából sajtótájékoztatót tartott a Közgűjteményi és Közművelődési Dolgozók Szakszervezete elnöksége a kormányzat részéről a 2022. évre ígért 20%-os kulturális ágazati béremelés és annak várható megvalósulása témájában

A közelgő ünnep kapcsán várhatóan hallani lehet majd, hogy soha ennyi pénz nem volt a kultúrában a KKDSZ a sajtótájékoztató keretében felhívta a figyelmet azokra a pontokra, melyek sérelmesek lehetnek a dolgozók számára.

Bár a rendelet viszonyítási pontként a 2022. január 1-jén érvényes minimálbért, illetve garantált bérminimumot adja meg, és álláspontunk szerint ehhez képest kellene érvényesíteni a plusz húsz százalékos béremelést, ennek ellenére központi forrás a 20%-os emelés esetében csak a 2021. évi minimálbérrel számolva kerül biztosításra, ami így lényegesen alacsonyabb. Akik a 2021. évben garantált bérminimumot kerestek, azok ágazati béremelés ide vagy oda, továbbra is garantált bérminimumot fognak keresni, azaz havi bruttó 260 000 forintot, ami nettóban 170 000-et jelent.

Szintén problémás, hogy a 20 %-os béremelés fedezete csak egy előzetesen benyújtott sikeres pályázat esetén kerül folyósításra, valamint egyelőre nem megnyugtató az sem, hogy csak a 2022. évre van hozzá biztosított forrás. Azt még nem lehet tudni, hogy az azt követő években miből lesz a további finanszírozása. A rendelet ugyanakkor előírja, hogy az emelést a dolgozók a bérükbe beépítve, azaz nem bér- vagy illetménykiegészítésként kapják.

Mostanra munkahelyekre lebontva nagy szóródást látunk a fizetés mértéke között. Más a bérszínvonal az országos, EMMI alá közvetlenül tartozó, vagy önkormányzati fenntartásban működő intézményekben, és mára jól kirajzolódik a különbség a kulturális ágazat dolgozóinak fizetésbeli különbsége az egyes települések intézményeinek összehasonlításakor.

Szintén meghatározó a mostani béremelés esetében, hogy megkapták-e a dolgozók a 2020. és 2021. évi 6-6%-os béremelést, vagy sem, hiszen nem mindegy az az alap, amire most a 20%-os emelés jön. Sajnos – bár számtalan levelet írt a KKDSZ és az Országos Közszolgálati Érdekegyeztető Tanács ülésein is kifogásolta – a 6%-os bértömeg forrását nem biztosította semmilyen rendelkezés, jogszabály, így rendelet hiányában mindössze esetleges volt, hogy megkapták-e egy intézmény és ezen keresztül az ott dolgozók, vagy sem. Ráadásul ahol megkapták az intézmények, ott is differenciáltan osztották szét. A mostani 20% a rendelet szerint egységesen jár minden dolgozónak, ahol benyújtotta az intézmény a pályázatát, függetlenül minden egyéb körülménytől.

Mivel a 20%-os béremelés fedezetének megpályázásakor a döntéshozó, a kulturális államtitkárság kikötötte, hogy az egyes dolgozók 2021 novemberi fizetését tekinti viszonyítási alapnak, hátrányosan érinti az intézményeket, ha valaki betegállományban volt abban az időszakban, vagy netán betöltetlen, üres állás volt ekkor az adott munkahelyen, mert ebben az esetben ezekre a dolgozókra, vagy álláshelyekre már nem lehetett benyújtani a pályázatot, tehát ennyivel kevesebbet igényelhet az intézmény. A nagy országos intézmények ebből a 20%-os pályázatból most kimaradtak, mert ezek az intézmények egy külön kormányhatározat jóvoltából, béremelésre fordítható többletet kaptak. A dolgozók jövedelme átlagban ezekben az intézményekben valóban jelentősen

megemelkedett a korábbi időszakhoz képest, viszont ez még nem jelent valódi ágazati béremelést, mert a többlet bérkiegészítésként került csak kifizetésre, a bérbe csak 2022-től fog – várhatóan – beépülni.

Összességében sajnálatos módon valamennyi béremelés mindössze a bérek reálértékének szinten tartásához elegendőek, messze nem éri el a kulturális ágazat bére a magyarországi átlagbért.

A 2021 október eleji miniszterelnöki bejelentést követően 2021. december 6-án jelent meg a kulturális ágazat 20 %-os béremelésének részleteit szabályozó kormányrendelet. Az elnökség tagjai elmondták, hogy a KKDSZ természetesen örömmel fogadta, hogy a területen hosszú évek várakozása után történik bérintézkedés, de a több évtizedes lemaradást és közalkalmazotti jogviszony munkaviszonnyá alakítása miatti hátrányokat ez az emelés nem pótolja.

A közgyűjtemények, könyvtárak, levéltárak, múzeumok és a közművelődési intézmények dolgozói nagyon régóta a közszféra legrosszabbul kereső dolgozói közé tartoznak, annak ellenére is, hogy a kollégák jó része magasan kvalifikált, egyetemi, szakmai végzettségekkel, idegen nyelvtudással és tudományos fokozattal is rendelkezik és munkájuk nélkülözhetetlen a magyar és egyetemes kulturális örökség megőrzésében és a következő nemzedékek számára való átadásában.

A terület dolgozóinak többsége 2020-ig a közalkalmazotti törvény hatálya alá tartozott. A közalkalmazotti bértábla bértételeit 2008-tól befagyasztották, azaz csak a minimálbér és a garantált bérminimum emelkedett folyamatosan, de a bértábla többi bértétele nem. Így a 2010-es évek közepére gyakorlatilag az ágazat szinte minden dolgozója garantált bérminimumot kapott, attól függetlenül, hogy milyen iskolai végzettséggel vagy szakmai gyakorlattal rendelkezett. (Egy érettségizett, pályakezdő kolléga és egy tudományos fokozattal, címeikkel rendelkező nyugdíj előtt álló szakmai munkatárs is ugyanannyit keresett.)

A helyzetet csak csekély mértékben ellensúlyozta az EMMI által megígért, de csak a KKDSZ nyomására bevezetett kulturális ágazati bérpótlék 2017-től.

2020 tavaszán, a koronavírus járvány első hulláma miatti veszélyhelyzet és szigorú karantén kellős közepén, a kormányzat néhány napos e-mailes egyeztetési határidőt hagyva (nagycsütörtök estétől húsvét hétfő utáni kedd reggelig) törvénytervezetet készített elő és fogadtatott el a Parlamenttel, amely a terület dolgozóinak közalkalmazotti jogviszonyát munkaviszonnyá alakította. „Cserében” a változást elfogadó munkavállalók egy átlagos 6 % béremelésben részesültek. Ez a 6 %-os emelés sok intézményben csak részlegesen, vagy nem valósult meg.

Így dolgozóink közül sokan 2021 év végén is csak garantált bérminimumnak megfelelő összeget kerestek. A 20 %-os emelésért az intézményeknek igénylést kellett benyújtaniuk az EMMI Kultúráért Felelős Államtitkárságához. A béremelés forrása egyelőre csak egy évre biztosított, ami további bizonytalanságot szül. Sok alacsonyan kereső dolgozó – a garantált bérminimum emelése miatt – a 20 %-os emelés ellenére, továbbra is a garantált bérminimumot fogja kapni.

További probléma, hogy a közalkalmazotti jogviszony megszüntetése miatt dolgozóink előmenetele és béreinek növekedése már csak a fenntartó (önkormányzat, vagy minisztérium, egyéb intézmény) lehetőségeitől és szándékaitól függ. Különösen kisebb vidéki intézmények esetén még a legtapasztaltabb, legképzettebb munkatársak bére is bőven alatta marad a nemzetgazdasági, mára bruttó 400 ezer forint feletti átlagbéreknél.

Mind a közalkalmazotti jogviszony elvétele, mind pedig a mostani „kampányszerű” béremelés ügyében nem történt érdemi egyeztetés szakszervezetünkkel és a szakmai

szervezetekkel. A Kulturális Ágazati Érdekegyeztető Tanácsot immár 7 esztendeje nem hívta össze a kulturális területért felelős államtitkárság. Az érdekegyeztetés, a szabályozások előzetes érdemi megtárgyalása nemcsak a munkavállalók, hanem a döntéshozók és a fenntartók érdeke is lenne. **Követeljük tehát az érdemi párbeszéd helyreállítását!**

Területünk még mindig alacsony bérei nem vonzóak a jól képzett fiatalok számára, nyugdíjba vonuló kollégáink pedig, ha nem változik helyzetük, időskorukban is szegénységre számíthatnak. A most bevezetett 20 %-os emelés tehát csak egy jelentős ágazati béremelés első lépése lehet.

Szakszervezetünk eddig is minden eszközt igyekezett megragadni a mindenkori kormányzatnál a kultúra területén dolgozó munkavállalók helyzetének javítása érdekében, de, hogy akcióink sikeresek legyenek, még több és öntudatosabb szakszervezeti tagra van szükségünk. Így kérjük az ágazat dolgozóit, hogy szakmájuk, kollégáik és saját érdekükben minél többen legyenek szakszervezetünk tagjai.

A sajtótájékoztatót élőben közvetítette a *Mérce* és a *Népszavában* hamarosan cikk jelenik meg a kulturális ágazat tarthatatlan bérhelyzetéről.